

KARTA KURSU

rok akademicki 2024/2025

Kierunek: Psychologia

Tryb prowadzenia studiów: stacjonarne

Stopień: studia jednolite magisterskie

Rok: II

Semestr: (4)

Nazwa	Współczesne teorie osobowości
Nazwa w j. ang.	Contemporary theories of personality

Koordynator	dr Radosław Stupak	Zespół dydaktyczny
		dr Radosław Stupak
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami, modelami i koncepcjami osobowości oraz zagadnieniami, którymi zajmuje się współczesna psychologia osobowości. Przedstawione zostaną najważniejsze i wybrane współczesne koncepcje w ramach poszczególnych perspektyw obecnych w psychologii.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01. Student zna i rozumie główne idee, pojęcia i współczesne teorie wyjaśniające rozwój, działanie i znaczenie osobowości, które pozwalają rozumieć człowieka w sposób wieloaspektowy. Zna różne modele osobowości oraz ma świadomość możliwości ich integracji.	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04
	W_02. Student wie na czym polegają główne kontrowersje w psychologii osobowości, m.in. kontrowersja „osoba-sytuacja”, posiada wiedzę o cechach osobowości oraz o zmiennych społeczno-poznawczych i ich znaczeniu w regulacji zachowania.	K_W01, K_W02, K_W04
	W_03. Student posiada wiedzę na temat ewolucyjnych i biologicznych (genetycznych, neurobiologicznych) uwarunkowań osobowości oraz zachowania człowieka.	K_W01, K_W02, K_W04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U_01. Student potrafi interpretować zachowania człowieka w kontekście teorii cech, społeczno-poznawczych, poznawczych, socjobiologicznych i narracyjnych z uwzględnieniem wpływu czynników biologicznych, emocjonalno-poznawczych i społeczno-kulturowych.	K_U02, K_U04, K_U05, K_U06
	U_02. Student umie łączyć wiedzę teoretyczną z wynikami badań. Potrafi samodzielnie interpretować wybrane zjawiska życia psychicznego na gruncie różnych teorii, w sposób krytyczny operuje wiedzą, zna jej aplikacje w badaniach i różnych dziedzinach funkcjonowania człowieka.	K_U02, K_U05, K_U06
	U_03. Student potrafi dokonywać porównań teorii pod kątem ich możliwości i ograniczeń, oceniać ich wartość, wskazywać ich możliwe zastosowania praktyczne – kliniczne i społeczne.	K_U02, K_U04, K_U05, K_U06

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K_01. Student rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego i etycznego. Aktywnie kształtuje swoje zasoby osobowościowe, jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych wyzwań zawodowych.	K_K02, K_K03
	K_02. Student wykazuje postawę dbałości o własne zdrowie psychiczne. Radzi sobie z problemami, rozwija siebie i wspiera rozwój innych wykorzystując wiedzę z zakresu psychologii osobowości. Inspiruje innych do rozwoju. Uznaje wartość pomocy psychologicznej.	K_K05
	K_03. Student jest otwarty na konsultację z innymi psychologami oraz specjalistami innych dziedzin w zakresie psychologii oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania psychologiczne, edukacyjne i wychowawcze.	K_K02, K_K03, K_K04

Organizacja														
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach												
		A		K		L		S		P		E		
Liczba godzin	30	15												
45														

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się w trybie stacjonarnym.

Wykład: wykład interaktywny z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, filmów edukacyjnych, analizy literatury.

Ćwiczenia: prowadzone w formie warsztatowej z wykorzystaniem analizy literatury, studiów przypadków, ćwiczeń indywidualnych i grupowych, prezentacji referatów, dyskusji,

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E - l e a r n i n g	G r y d y d a k t y c z n e	Ć w i c z e n i a w s z k o l e	Z a j ę c i a t e r e n o w e	P r a c a l a b o r a t o r y j n a	P r o j e k t i n d y w i d u a l n y	P r o j e k t g r u p o w y	U d z i a ł w d y s k u s j i	R e f e r a t	P r a c a p i s e m n a (e s e j)	E g z a m i n u s t n y	E g z a m i n p i s e m n y	I n n e
W01							X	X	X			X	
W02							X	X	X			X	
W03							X	X	X			X	
U01							X	X	X				
U02							X	X	X				
U03							X	X	X				
K01							X	X	X				
K02							X	X	X				
K03							X	X	X				

Kryteria oceny	<p>Zaliczenie ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> Obecność na ćwiczeniach (dozwolona jedna nieobecność), przygotowanie do zajęć i lektura zadanej literatury przedmiotu, udział w dyskusjach. Poprawne wykonanie projektu grupowego, referatu. <p>Zaliczenie wykładu: Test jednokrotnego wyboru, ocena pozytywna = 60% + 1 pkt.</p>
----------------	---

Uwagi

Przedmiot kierunkowy na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunku: Psychologia.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Klasyczne i współczesne koncepcje osobowości w kontekście psychologii jako nauki.
2. Cechowe ujęcia osobowości.
3. Pięciodziesiętnikowe modele osobowości.
4. Biologiczne podstawy osobowości, temperament, osobowość.
5. Behawioryzm i uczeniowe teorie osobowości.
6. Poznawcze teorie osobowości.
7. Społeczno-poznawcze teorie osobowości.
8. Osobowość w kontekście kulturowym i rozwojowym.
9. Współczesne koncepcje psychodynamiczne, humanistyczne, fenomenologiczne i egzystencjalne.
10. Kołowy model metacech i różne rozwiązania czynnikowe.
11. Koncepcje narracyjne i próby syntez.
12. Power Threat Meaning Framework w kontekście osobowości i zaburzeń osobowości.
13. Koncepcje i klasyfikacje zaburzeń osobowości.

Ćwiczenia

1. Stan a cecha (STAI). Cechy w NEO-FFI.
2. Cechy i aspekty w NEO-PI-R. Studia przypadków.
3. Prezentacje studentów na wybrane tematy i ich omówienie.
4. Prezentacje studentów na wybrane tematy i ich omówienie.
5. Prezentacje studentów na wybrane tematy i ich omówienie.

Wykaz literatury podstawowej

Oleś, P. (2022). *Wprowadzenie do psychologii osobowości*. Wydanie nowe. (trzecie) Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. [wskazane rozdziały]

Cervone, D., Pervin, L.A. (2011). *Osobowość. Teoria i badania*. (wydanie 10). Kraków: Wydawnictwo UJ [wskazane rozdziały]

Strelau, J. (2016). *Różnice indywidualne. Historia – determinanty – zastosowania*. Wydanie drugie [wskazane fragmenty]

Siuta, J. (2009). Inwentarz osobowości NEO-PI-R Paula T. Costy i Roberta R. McCrae. Adaptacja polska – Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP (rozdział 1, 2 i 5).

Jankowski, T., Oleś, M., Bąk, W., Oleś, P. (2009). Przydatność inwentarza NEO-PI-R w diagnozie indywidualnej, W: J. Siuta (red.), *Diagnoza osobowości. Inwentarz NEO-PI-R w teorii i praktyce*, Warszawa: PTP,

113-154.

Stupak, R., & Johnstone, L. (2024). Power Threat Meaning Framework – a brief description of the basic assumptions and context. *Psychoterapia*, 206(3), 71–84. <https://doi.org/10.12740/PT/176251>

Artykuły do projektów grupowych, referatów:

Strus, W., Ciecuch, J. (2014). Poza Wielką Piątkę – przegląd nowych modeli struktury osobowości. *Polskie Forum Psychologiczne*, 19(1), 17-49.

Kosinski, M., Stillwell, D., & Graepel, T. (2013). Private traits and attributes are predictable from digital records of human behavior. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(15), 5802–5805. <https://doi.org/10.1073/pnas.1218772110>

Shaw, C., & Proctor, G. (2005). I. Women at the margins: A critique of the diagnosis of borderline personality disorder. *Feminism & Psychology*, 15(4), 483–490. <https://doi.org/10.1177/0959-353505057620>

Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review: dark triad of personality. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199–216. <https://doi.org/10.1111/spc3.12018>

Miller, C. E., Townsend, M. L., Day, N. J. S., & Grenyer, B. F. S. (2020). Measuring the shadows: A systematic review of chronic emptiness in borderline personality disorder. *PLOS ONE*, 15(7), e0233970. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233970>

Banicki, K. (2018). Personality disorders and thick concepts. *Philosophy, Psychiatry, & Psychology*, 25(3), 209–221. <https://doi.org/10.1353/ppp.2018.0030>

Batory, A., Bąk, W., Oleś, P., & Puchalska-Wasyl, M. (2010). The dialogical self: Research and applications. *Psychology of Language and Communication*, 14(1), 45–59. <https://doi.org/10.2478/v10057-010-0003-8>

Kim, H., Lee, H., Lo, R. F., Suh, E. M., & Schimmack, U. (2022). Seeing the self through rose-colored glasses: A cross-cultural study of positive illusions using a behavioral approach. *PLOS ONE*, 17(10), e0274535. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0274535>

Tang, T. Z., DeRubeis, R. J., Hollon, S. D., Amsterdam, J., Shelton, R., & Schalet, B. (2009). Personality change during depression treatment: A placebo-controlled trial. *Archives of General Psychiatry*, 66(12), 1322. <https://doi.org/10.1001/archgenpsychiatry.2009.166>

Rogoza, M., Marchlewska, M., & Szczepańska, D. (2022). Why dark personalities participate in politics? *Personality and Individual Differences*, 186, 111319. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111319>

Grzyb, T., & Dolinski, D. (2023). You and I are alike, so I will hold back – The effect of directed empathy on the behavior of participants of Stanley Milgram's obedience paradigm. *Acta Psychologica*, 234, 103859. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2023.103859>

Joseph, J. (2022). A reevaluation of the 1990 “Minnesota Study of Twins Reared Apart” IQ study. *Human Development*, 66(1), 48–65. <https://doi.org/10.1159/000521922>

Liu, C. T. X., Menzies, R. E., & Menzies, R. G. (2023). A systematic review of existential concerns in borderline personality disorder. *Journal of Humanistic Psychology*, 002216782311657. <https://doi.org/10.1177/00221678231165792>

Cichocka, A., Marchlewska, M., & Biddlestone, M. (2022). Why do narcissists find conspiracy theories so appealing? *Current Opinion in Psychology*, 47, 101386. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2022.101386>

Pyszczynski, T., Lockett, M., Greenberg, J., & Solomon, S. (2021). Terror management theory and the covid-19 pandemic. *Journal of Humanistic Psychology*, 61(2), 173–189. <https://doi.org/10.1177/0022167820959488>

Grzyb, T., Maj, K., & Dolinski, D. (2023). Obedience to robot. Humanoid robot as an experimenter in Milgram paradigm. *Computers in Human Behavior: Artificial Humans*, 1(2), 100010. <https://doi.org/10.1016/j.chbah.2023.100010>

Sanz-García, A., Gesteira, C., Sanz, J., & García-Vera, M. P. (2021). Prevalence of psychopathy in the general adult population: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, 12, 661044. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.661044>

Kaufman, S. B., Yaden, D. B., Hyde, E., & Tsukayama, E. (2019). The Light vs. Dark triad of personality: Contrasting two very different profiles of human nature. *Frontiers in Psychology*, 10, 467. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00467>

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Corr, P. J., & Matthews, G. (Eds.). (2020). *The Cambridge handbook of personality psychology*. (2nd ed.) Cambridge University Press.
2. John, O. P., & Robins, R. W. (2021). *Handbook of personality: Theory and research* (4rd ed). Guilford Press.
3. McAdams, D. P., Shiner, R. L., & Tackett, J. L. (Eds.). (2019). *Handbook of personality development*. The Guilford Press.
4. Weiner, I. B., & Greene, R. L. (2017). *Handbook of personality assessment* (Second edition). John Wiley & Sons, Inc.
5. Vassilieva, J. (2016). *Narrative psychology*. Palgrave Macmillan UK.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	25
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

